

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Nr. 2709. Pres.

IOANU

din indurarea lui Dumnedieu dreptcredintiosulu episcopu alu Aradului, Oradii-mari, Ienopolei si alu Halmagiului, precum si alu partiloru adnesate din Banatulu Timisiului;

Iubitului cleru si poporu din partile, ce apartienu la consistoriulu Nostru din Oradea-mare: daru si pace dela Dumnedieu Tatalu si dela Domnulu nostru Isusu Cristosu!

Dupa ce prin incetarea din viétia a archimandritului de pia memoria Andreiu Papp, — postulu de presiedinte si vicariu episcopescu la Consistoriulu eparchialu din Oradea-mare, a devenitu in vacantia, — Sinodulu nostru eparchialu in sesiunea ordinaria a anului acestui'a, in siedinti'a sa dela 2/14 Maiu a. c. a alesu de presiedinte vicariu episcopescu la memoratulu Consistoriu oradanu pre venerabilulu parinte protopresbiteru alu Totvaradieii Iosifu Belesiu, carele — dupa intarirea si din partea nóstra, — cá preotu veduvu intrandu in statulu monachalu, — la monastirea nóstra H. Bodrogu si primindu numele „Ieroteiu,“ Noi l'amu promovatu la gradulu de protosincelu, ér sub datulu de astadi am dispusu cele necesarie pentru introducerea densului in functiune.

Facendu-ve deci cunoscutu Vóue tuturor'a, Iubitu cleru si poporu din partile Consistoriului Oradii-mari, acésta indeplinire a vicariatului episcopescu din Oradea-mare, ve poftimu pre toti: cá pre susnumitul vicariu alu Nostru, venera-

bilulu parinte protosincelu Ieroteiu Belesiu, se-lu recunósceti de atare, ér in afacerile oficiali se-i dati tóta ascultarea, si supunerea cuvenita.

Dupa care cu binecuventarea archierésca am remasu

Aradu 2/14 Novembre 1880.

alu vostru de binevoitoriu:

Ioanu Metianu m. p.

Episcopulu Aradului.

Santulu sinodu alu Romaniei.

Sessiunea ordinaria de tómnă a santului sinodu alu Romaniei s'a deschisu in diu'a de 20 Octomvre cal. vechiu prin unu mesagiu domnescu. Acésta sesiune promite fórtē multa. Santulu sinodu si-a propusu de asta data a se ocupá si a delibera asupra duoru cestiuni de cea mai mare importantia nu numai pentru biseric'a Romaniei, ci pentru intréga biseric'a. Aceste doue cestiuni sunt: *retparirea cartiloru bisericesci cu litere latine, si organisarea seminarielor, dupa cerintiele actuale ale timpului si dupa impregiurările de facia ale bisericeii.*

Prim'a cestiune ne intereséza si pre noi fórtē de aprópe. De aceea vomu urmari cu deosebita atentiune tóte desbaterile santului sinodu, si vomu tiené publiculu nostru in curentulu tuturor celoru ce se voru petrece in acésta sesiune. De asta data impartesimu dischursulu de deschidere, pronunsiatu de I. P. S. S. parintele Metropolitu primate.

Elu suna:

Prea Santiti,

Deschidendu-se sesiunea de tómnă a St. sinodu, sum pré fericitu a me aflá in mijloculu

fratiei vóstre, si, cá presiedinte alu acestui sacru corpu, a ve atrage luarea aminte asupra laboriosului campu de activitate ce ne presta, in interesulu santei nóstre biserici. Doue cestiuni mari avemu de resolvatu si cari ar fi de doritu sè-se resolve in acést'a sesiune: aceea a retiparirii càrtiloru de servirea de Dumnedieu cu caractere straine, si aceea a organizarii seminariororu, dupa cerintiele actuale ale timpului si dupa impregiuràrile de facia ale bisericeii.

La cele mai multe biserici lipsescu in cea mai mare parte, càrtille servirii de Dumnedieu; este de cea mai imperiósã trebuintia se preintimpinamu acéstã lipsã; dar a mai permite retiparirea unoru asemenea carti érași cu caractere straine, ar fi si in pagub'a nóstra nationalã si chiar in detrimentulu bisericeii; cà-ci astadi suntemu lipsiti mai in totulu de preoti, cantareti si citeti, cari se póta citi curentu pe càrtille vechi, si prin scóle nu se invétia nici cum pe carti imprimãte cu litere straine. Apoi, mai este fórtè semtita astadi necessitatea de a se face si órecari mici corectiuni acestoru carti, macar in privinti'a stilului.

Despre cestiunea seminariororu, voiu dice numai atát, ca fiacare dintre noi trebue sè-se fi convinsu ca, in secolulu de lumini in cari traimu, biserice'a singura a remasu indaretu, atát cu unele institutiuni si forme cari, dupa natur'a loru potu fi susceptibile de órecari modificari fara a atinge intru nimicu fondulu, si mai alesu biserice'a a remasu indaretu cu clerulu ei. Preotímea are trebuintia de mai multa lumina, cá se póta respunde detoriilor sale in mijloculu poporulu ce merge repede catra civilizãre. Dar asemenea lumina este departe de a o puté capetá in seminariele nóstre actuale, si mai alesu in cele numai cu patru clase. Aicea candidatii de preoti nu capeta decât numai nisce notiuni din tóte, si le lipsescu cu totulu ceea ce este mai principalu, ceea ce este sufletulu institutiei divine a preotiei, studiuulu santei scripturi. Vetí recunósce, sum síguru, prea santiloru si iubiti frãti intru Christosu, ca de nimica nu este mai strainu astadi cá preotulu de sant'a scriptura, dupa care datoresce a invetia, mantui si fortificá pe alții. Se mai adaugemu apoi lips'a totalã de educatie bisericeã, pe care candidatii de preotie n'o potu capetá decât in institute bisericesci, nu cá externi, ci numai cá interni.

Din sesiunea trecuta, ati alesu comisiuni, cari sè-se ocupe cu elaborarea de proiecte in ambele aceste doue privintie. Asemenea proiecte urméza a fi discutate in acést'a sesiune; se va face, credu, acést'a. Detori'a mea inãsa este a ve rugá, si a ve rugá cu staruintia, ca se nu mai lasamu neresolvate aceste cestiuni, dela cari, am

curagiulu a o declara, aterna totu vntoriulu santei nóstre biserici.

Fia cá Domnulu nostru Isus Christos sa ne ajute cá atát aceste cestiuni, cât si celelalte, ce se voru presentá sa le resolvã in folosulu si prosperarea santei Sale biserici. Amin.

Lucrulu, si influinti'a lui in desvoltarea omenimei.

(Continuare.)

Daca voimu se avemu placere de viétia, atunci acést'a placere ni-o prepara numai lucrulu. Cine nu lucra, acel'a nu póte semtí nici o placere. De aceea dice Valter Scott: „Dormimu bine, ér órele de preste di ne sunt placute, daca le intrebuintiamu bine. Pucina oboséla este necesaria, daca voimu se semtimu placerea, ce o prepara omulu muncitoriu odiehu'a, carea numai atunci este o placere pentru omu, daca este insocita de convingerea, ca o am meritatu in urm'a lucrului si in urm'a implinirii detorintieloru impreunate cu viétia'a.“

Se intempla, ce este dreptu, ca multi ómeni moru in urm'a unei incordari pré mari la lucru. Multu mai multi moru inuse in urm'a unui pré mare egoismu, a negrigirei de sene si a leniei. Daca se intempla, se cada cineva sub greumentulu celu mare alu lucrului, caus'a este totdeãun'a, ca nu-si scie face o ordine in lucru, si negliga conditiunile, ce trebue neaperatu se le observe, pentru cá se-si sustiena corpulu sanatosu. De aceea a avutu tóta dreptatea lordulu Stanlei, cand a disu, ca tare se indoiesce, ca „lucru, fia elu cât de greu, daca omulu si-lu scie bine arangia, se fi stricatu vre odata cuiva.“

Apoi lungimea aniloru nu este identica cu lungimea vietii. Viétia'a unui omu se mesura de regula dupa faptele sale. Cu cât lucra cineva mai multu, cu cât si-face siesi si omenimei mai multe servitii, cu atát viétia'a i-este mai lunga, pre cand omulu lenesiu nu traiesce, elu numai vegetéza, chiar si atunci, cand anii lui ar fi multi.

Invetiatorii crestinatãtii tieneau de celu mai mare meritu a se distinge prin lucru. Apostolulu Pavelu, se lauda, ca elu si-a cascigatu prin lucru cele trebuintiósè pentru viétia, si n'a traitu in sarcin'a nimenui. Totu astfelu au traitu toti barbatii, cari au lucratu la propagarea crestiniismulu.

Napoleon celu mare avea mare stima facia de orice lucratoriu. Elu cá imperatu in culmea marirei sale se plecá pana la pamentu inaintea oricarui maestru, care facuse vre-o inventiune, si carele cu chipulu acést'a devenise folositoriu

societății, ér odata preumblându-se cá esilatu prin insul'a St-Elen'a, luà fórté tare in nume de reu unei dame, carea disese unoru lucratori, ce veniau in calea loru, cá sè se dea inlaturi. „Onóre si respectu aceluia, dise Napoleon, care pórtá o sarcina.“ Chiar si lucrulu celu mai nensemnatu contribuesce la promovarea intereselor societății. De aceea intielépta vorba, a exprimatú odata unu imperatu chinezú, cand a disu: „Daca este vre unu barbatu séu femeia, care nu lucra, atunci se sciti, ca de buna séma suferé cineva in imperiulu mieu fóme si sete.“

Ocupatiunea continua si folositoria este isvoru de viétia atât pentru corpu, cât si pentru spiritu. Omulu lenesiu se omóra insusi pre sene, ér celu diligentu si cu energia la lucru este totdeun'a bine dispusu si veselu. Unu astfeliu de omu este, cum se dice „numai norocu.“ De aceea dicea Schiller, ca este de mare folosu pentru omu, daca are totdeauna de lucru, si este continuu ocupatu. Interesantu este in acésta privintia, ceea ce a patítu odata unu functionaru englezú. Elu a fostu pensionatu dupa mai multi ani de servitiu. In dilele dantai dupa pensionare scrise unui amicu alu seu, cât se semte acum de bine fiindu liberu si fara lucru si ca in starea acést'a are se mai traiésca inca 50 de ani. Dupa doi ani scrise inse aceluia si amicu, ca diu bine era de densulu, pana cand era ocupatu. Timpulu i-era atunci amicu, pre cand acum i-este inimicu. „Ve assurezu, scrise elu, ca a nu lucrá nimicu este multu mai reu, decât a fi gramaditu cu lucru. Spiritulu sé consuma insusi pre sene, si acést'a este cea mai rea chrana, carea esista Nu mai ieau parte la nimicu, asia încát potu dice, ca nici odata nu a cadiutu plóia din ceriuri asupra unui capu mai netrebnicu, cum este alu mieu. Ceea ce facu este, ca umblu la preumblare. De aci incolo omoru timpulu, ér pentru mine nã mai esista nici o sperantia.“

Englezulu Valter Scott, unu omu care tiené multu la lucru, scrise odata fiului seu ce era la scóla urmatórele: „Lucrulu este pentru omu o lege, impusa omului de Ddiu, cá se o observe in tóte etátile vietii sale. Nici unu obiectu, incependu dela panaa tieranului cascigata cu sudórea fecii sale si pana la sportulu, in carele si-afla omulu avutu petrecere, nu are pentru omu nici o valóre, daca nu si l'a cascigatu insusi prin lucru. Sciintia apoi chiar asia nu-si póte cascigá omulu fara de munca, precum nu cresce grâu pre pamentu, daca nu-lu ari si nu-lu semeni. Se póte inse intemplá, ca cineva se fi semenatu, unde secera altulu. Cu sciintia inse nu se póte intemplá astfeliu. Ea remane proprietate nealienavera a omului, care si o a cascigatu. De aceea, iubitulu mieu fiu, lucra, si ti-folosescé

timpulu. Pana cand suntem teneri, pasii nostri sunt mai usiori, spiritulu nostru mai vioiu, si ne potém cascigá cu mai multa usiurintia cunoscentie. Daca suntem neglígenti in primavér'a vietii, atunci ver'a vietii ne este fara de nici unu folosu, tómn'a nu aduce nici unu productú, ér érn'a ne este uríta si pustia, si lipsita de compatimire.

(Va urmá.)

Invetiamentulu intuitivu cu privire la limb'a materna.

(Fine.)

Ómenii si-comunica unulu altui'a cugetele séu prin graiu viu, séu prin scrisóre, carea nu este altceva, decât vorbirea, limb'a infacisiata prin semne vediute. Ca se scimu ce contine scrisórea, trebue se cetimu. Astfeliu cetirea si scrierea stau in strensa legatura. De aceea trebue se le propunemu imbinate in scól'a elementara. Precum am pregatitu pe elevi pentru scriere, tocmá asia trebue se-i pregatimu si pentru cetire prin esercitiile de vorbire si cugetare. Aceste esercitii au de scopu a face cunoscuti pe elevi cu elementele limbii, precum: sunetu, silaba, cuventu dicere, vorbire.

Deórece scrisulu nu este altceva, decât: sunetele limbei infacisiate prin semne vediute, trebue se facemu cunoscuti pe elevi cu sunetele limbei dupa principiulu pedagogicu purcediendu dela cunoscutu la necunoscutu. Sunetulu are intielesu numai in silaba, silab'a in cuventu, ér cuventulu in dicere. Dreptu aceea, considerandu, ca in diceri vorbescu si pruncii, cand incepu a umblá la scóla, ei posedu obiectulu, si le lipsesce numai numele „dicere.“ Astfeliu voindu a face pe scolaru cunoscuti cu sunetele elementarie, trebue se le aretamu mai antaiú, ce este o dicere, si apoi in modu analiticu se ne coborimu la cuvinte, silabe si sunete.

Vomu incepe cu diceri dejá cunoscute, d. e. aretandu-le o carte vomu intrebá pe elevi, cum se chiama obiectulu acést'a? Cum este cartea? Ce mai potemu dice despre carte? etc. etc. Astfeliu vomu procede, pana cand vomu deprinde pe elevi a face diceri complete, cand apoi vomu aretá partile dicerei, si le vomu spune, ca aceste partii se numescu cuvinte. Dupace elevii voru cunósce ce este dicerea, si ce sunt cuvintele, le vomu aretá, ca omulu, cand dice unu cuventu deschide gur'a odata séu de mai multe ori. Ceea ce pronunciamu deschidiendu gur'a numai odata se numesce *silaba*. Vomu dá apoi eleviloru mai multe cuvinte, cá se le desface in silabe.

Dupa ce elevii voru cunósce ce este dicere, cuventu si silaba, vomu trece la sonuri si la litere spunendu-le, ca ómenii pentru fia care sonu au inventatu unu semnu, ér semnele, priu cari infacisiãmu sonurile se numescu litere.

Literele le vomu tractã aretandu ordulu loru geneticu. La tóte le facemu cunoscute a) desvoltarea sunetului, b) semnulu, c) coregerea scrisorii, d) Compusetiunea de cuvinte din literele invetiate. Le vomu dá apoi ocupatiuni de scóla si domestice. Se fimu inse cu deosebita privire, cá nici odata se nu ingreniãmu pré tare pre elevi, ci se-i ocupãmu numai intru atât'a, cá se le remana timpu liberu si pentru petrecere.

Amenunte pentru tractarea literiloru in modu geneticu se potu vedé in scriptologi'a de Vasile Petri, ér pentru observarea stricta a regulor gramaticali este neaperatu de trebuintia, cá invetiatoriulu se aiba la indemana o gramatica buna.

Ioanu Vancu
invetiatoriu.

Cutremuru de pamentu infricosiatu in Ungari'a.

Marti'a trecuta diminéti'a catra 8 óre a fost unu cutremuru de pamentu, care s'a semtitu mai in intréga partea vestica a Ungariei. In unele parti a tienutu numai câte doue secunde, in altele inse a tienutu dela 5—10 secunde si a facutu daune insemnate. Mai infricosiatu a fost cutremurulu de pamentu in Croati'a si anume in Agram. Prim'a sguduitura s'a intemplatu in Agram in 9 Noemvre cal. nou la 7 óre si 34 de secunde, si a tienutu 10 secunde. La 7 óre si 40 de minute s'a cutremuratu pamentulu a dou'a óra, ér la 8 óre si 28 minute a trei'a óra totu in aceea si di.

Mai tóte casele din orasiu au suferitu daune insemnate. Multe s'au darimatu cu totulu. O multime de ómeni au fost greu raniti, si bietii locuitori a fost siliti a esí parte mare din orasiu, si a-si cautá refugiulu in barace. Nici unu edificiu nu a remasu neatacatu. Convictulu si tóte scólele s'au inchisu, edificiulu, in carele era comand'a militara s'a ruinatu, asemenea si edificiulu, in care era scól'a de cadeti.

In fabricce au caditu tóte urlóieile si in cele mai multe edifice cu doue etagie au caditu plafonulu. Biseric'a capitulului s'a ruinatu in mai multe parti, totu asia s'au ruinatu si unele parti resiedinti'a episcopésca.

A dou'a di s'au intemplatu noue sguduituri in mai multe renduri, asia incát o panica infricosiata a cuprinsu intéga populatiunea. Pamentulu se pare, ca este in continua vibratiune. Nimenea

nu mai este siguru de viétia si de avere. Siedintiele dietei au trebuitu se se amane, si deputatii au esitu speriatu din cas'a tierii apucandu care incatrau. In tipografii castenele cu litere sunt trantite la pamentu. Tóte localurile publice s'au inchisu, si locuitorii esu din orasiu, si se rufugiéza in colibe pe campu. Palatulu arhiepiscopului s'a ruinatu, neremenendu nici o odaie intréga.

Daun'a se calculéza cam la trei milióne afara de daun'a intemplata la biserici.

Cand luamu notitia de acésta infricosiata calamitate, ne cuprindu fiori mai cu séma avendu in vedere principiulu, ca nimicu nu se intempla in universu fara cauza, si ca relele, cari vinu preste tieri si popóra, nu snnt alteceva, decât o urmare a faptelor omului. Astteliu de calamitãti s'au perondatu fórte multe la noi in tíera, asia incát se pare ca mani'a provedintiei lucra nencetatu in contra nóstra a tuturor.

Grele timpuri am ajunsu, si amare sunt dilele in care traimu.

Este de multu acum, de cand acésta tíera este continuu greu cercata de Ddieu. Calamitatile, ce vinu dilnicu asupra-ne, se pare ca nu voiescu a mai luá sfersitu. Ap'a, secet'a, grindin'a, diferite insecte stricatióse, ér acum acestu cutremuru infricosiatu, tóte ne spunu, ca multu si greu am pecatuitu toti, de sus pana jos, ne numerate sunt peccatele nóstre. De aceea trimite Ddieu aceste pedepse, cu scopu, cá se ne intórcemu dela calea gresita, pe care am apucatu, si se ne indreptãmu.

Ddieu trimite omului semne si minuni, cá se intieléga, sè-se uite in giuru de sene, se-si véda peccatele, si sè-se indrepteze. „Intórcetive la mine, si eu me voi intórce la voi,” dice Domnulu (Ier. 31, 18.)

De aceea, daca voimu, se scapemu de calamitãti si de necazurile, ce ne impresóra, se ne intórcemu cu totii la Elu, si se facemu faptele, cari le pretinde Elu dela noi. Stepanu a pusu Ddieu pe omu preste totu ce esista pre pamentu. Acésta stepanire o póte inse numai pana atunci sustiené, pana cand lucra pe calea aretata de Elu. Altcum tóta tari'a si tota puterea omului se nimicesce, si intr'unu momentu se pface in prafu si cenusia.

D i v e r s e.

* Consistoriulu Aradanu intrunitu Joi'a trecuta in siedintia plenaria a denumitu de protoproviteru alu Ienopolei dintre cei trei candidati, cari au intrunitu mai multe voturi in sinodulu protoproviteralu electoralu, pe parintele *Ioan Cornea*, asesoru consistorialu si parochu in Chisineu. Totu in acésta

siedintia s'a deplinitu in modu definitivu si postulu de secretariu consistorialu, alegendu-se parintele ierodiaconu *Ignatiu Pap*. Felicitamu pe ambii alesi, si dorimu, ca Ddieu se le ajute, se p^ota purt^a aceste grele si insemnate functiuni spre deplin'a multiemire a clerului si poporului.

* **Calendariulu tipografiei diecesane din Aradu pe anulu 1881** a aparutu la finea septamanei trecute, si se p^ote procur^a din tipografi'a diecesana, dela libreriile din Arad si dela colectanti. Pretiulu este 30 cr. v. a. Calendariulu din anulu acest'a, ni se pare, mai bine succesu, ca celu din anulu trecut at^{at} in ceea ce priveste partea tehnica c^{at} si cuprinsulu.

* **Serviciu divinuu la Metropolie in Bucuresci.** Duminica, 26 Octomvre din'a marelui mucenicu Sf. Dimitrie, M. S. R. Domnulu a asistatu la serviciulu divinuu ce s'a celebratu in biseric'a metropolitana de catra I. P. S. S. Primatulu Romaniei. — Dupa terminarea serviciului divinuu, M. S. R. Domnulu a binevoitu a face vizita I. P. S. S. Metropolitului Primatu.

* **O laudabila intreprindere a damelor romane din Sibiiu.** Cu deosebita placere si bucuria inregistramu astadi faptul, ca Dmineca in 7 l. c. unu respectabilu numeru de dame romane din locu, urmandu apelului si invitarei facute din partea d-nei *Maria Cosm'a*, sau adunatu la locuinti'a convoc^orei, pentru de a se consult^a asupra infintiarei unei Reuniuni a femeiloru romane din Sibiiu si giuru. Adunarea constituindu-se in modu provisoriu, si-a alesu de presiedinta pe d-n'a *Maria Cosm'a*, er de secretara pe dom'n'a *Alexandrina Mateiu*. Danduse lectura unui proiectu de statute, acest'a fu primitu fara discussiune. Dupa ce statutele inaintate la locurile mai inalte voru fi intarite, Reuniunea se va constitui in modu definitivu. Scopulu Reuniunei va fi: infintiarea unei scole centrale de fete in Sibiiu si a unui internatu, a caroru lipsa este at^{at} de multu simtita in partile acestea.

Din parte-ne felicitamu cu tota caldur'a pe damele n^ostre pentru initiati'a luata, le dorimu succesulu celu mai stralucitu si totudeodata le rogamu, ca radicanu-se pe o trepta mai inalta a misiunei loru providentiale, se persevereze cu zelu si constantia pe calea apucata, fara de a se descuragia, seu a st^a pe la jumetate calea, in faci'a dificultatiloru pe care le voru intinpin^a, cu deosebire in primul stadiu alu organizarei reuniunei ce este a se infinti^a. Putiena abnegatiune de sene, multa buna vointia si suntemu siguri, ca damele n^ostre si-voru p^otea ajunge scopulu propusu. „Observat.“

* **Himenu.** Tenerulu *Alesiu Popovicu* teol. abs., si docinte in Otlac'a si-au incredintiatu de socia in 2 Oct. a. c. pe amabil'a dsi^ora *Damitia*, fiic'a preoului Constantinu Isfanescu din Secusigiu. — Cununi'a e va intempl^a in dominec'a 1 dupa botezu. Le pofimu deplina fericire!

* **Junimea romana din Budapest'a**, ca in anii recuti, asia si acuma, a esitu in corpore la cimiteru n diu'a mortiloru, spre a-si depune omagie la normentulu lui *Emaquilu Gozdu*. Acolo chorulu inerimei a cantatu „In planulu celu secretu“, dupa are *Aleesandru Mihailovicu*, studinte de politehnica, tien^a, o cuventare ocaionala bine simtita si bine rostita; apoi stipendistii fundatiunei *Gozdu* epusera pe momentu o cununa cu inscriptiunea „Stipendistii lui *Gozdu*“; in fine chorulu erasi noton^a acelu canteu de gele. *Dl. Demetriu Jonescu*,

m^ombru alu reprezentantiei fundationale, multiamii tinerimei pentru acestu actu de pietate. La acea reprezentantia mai era de facia si *Illust. Sa d-lu Joanu cav. de Puscariu*, jude la tribunalulu supremu.

† **Necrologu.** *Silvia Papu*, fiic'a dlui *Teodoru Papu*, notariu in Covasentiu a incetatu din vi^etia in urm'a unui morbu scurtu in diu'a de 9 novembre cal. n. la 7 ore ser'a, lasandu in doliu profundu pe iubitululu ei tata, iubitululu ei frate si doue surori. Reposat'a era in etate numai de 18 ani, era o fiica de modelu, absolvase cursurile preparandiale in Arad, cu scopu de a deveni radiemulu familiei. Fie-i tierin'a usi^ora si memoria binecuvantata. I. S.

* **O epistola a lui Castelar.** Renumitululu republicanu *Castelar* fiindu invitatu se asiste la ceremoni'a de inaugurare a monumentului ridicatu in on^orea celoru cadinti la Mentana, si nepotendu lu^a parte la ac^osta festivit^ate a adresatu comitetului arangiatoriu o epistola. In ac^osta epistola, dupa ce lauda unitatea Italiei, oper'a capitala a seclului, pentruca o Italia independenta comunica caldur'a si libertatea sa la totu secolulu, *Castelar* recomanda Italianiloru prudentia si moderatiune mai alesu in cestiunile religiose. „Daca ati obtienutu, scrie *Castelar*, se scapatⁱ statulu de biseric'a ac^ost'a a fost cu conditiunea, de a scap^a biseric'a de statu.“ *Castelar* termina esprimandu-si speranti'a, ca Itali'a nu va abuz^a de victoria, ci va cansacra dreptulu de consciintia, ca unu dreptu nemuritoriu alu umanitatii.

* **Datoriile statului romanu.** Romania a contractatu dela anulu 1864 pana la 1880 diferite imprumuturi, cari precum cetimu in „Carierulu financiaru“ se urca la sum'a de 571 milio^one de franci. Aceste sune s'au intrebuintiatu pentru lucruri productive, care se rev^ersa si asupra generatiuniloru viitorie, astfeliu datori'a publica a Romaniei este legitima. Pana acum Romania'a a amortizatu deja 66 de milio^one, si astfeliu dato'i'a ei remane cu finea anului curentu 505 milio^one. Datoriile Romaniei cu anuitati cu totu absorbn 35 percente din venitululu totalu. Ac^ost'a nu este inse o sarcina at^{at} de grea, pentruca venitele din domenele statului se urca la cifr'a de 50 percente. Apoi Romania'a are unu venitu anualu de 500 milio^one, asia inc^{at} venitululu unui singuru anu este egalu cu intr^ega datori'a tierii, desi, precum dice numitululu diurnalu, venitululu actualu alu Romaniei nu este inca in nici o proportiune cu adeverat'a sa bogatia.

* **Comitulu agricolu din Ilfovu.** — Sub acestu titlu, s'a instituitu in Bucuresci, dupa initiati'a consiliului judetianu de Ilfovu o asociatiune alu carei scopu este perfectiunea agriculturei in Romania'a si imbunatatirea morala si materiala a claseloru agricole. Mijl^ocele prin care ac^osta societate va caut^a se ajunga la scopulu seu, sunt organizare de expositiuni si concursuri de producte, de vite, de instrumente agricole, premiuri pentru bunii cultivatori si altele. Formarea acestei societati, tiendiudu a red^a vi^etia si impulsione celei mai de capetenie productiuni nationale nu p^ote se fie de c^{at} din cele mai bine venite. Aru fi de doritu ca si cele alte districte se imiteze esemplulu datu de consiliulu districtului Ilfovu, formandu si ele *Comitii agricultori*. „C. F.“

* **Calendariulu bunului economu pe anulu 1881** intocmitu de *D. Comsi'a* si *Eugen Brote* a aparutu in Sibiiu, editur'a tipografiei lui *Iosif Drotlef*. Pretiulu 45 cr. v. a.

Concurs.

Pentru deplinirea parohiei vacante din comunele *Lapusnicu-Dobresci*, se scrie concursu pana la **30 Noemvre a. c.** in carea di se va tiené si alegerea — parochi'a acést'a e de a III. classa.

Emolumintele sunt:

Una sesiune la Lapusnicu, si una la Dobresci, dela 70 case câte 30 litre de cucuruzu, stol'a indatinata si fundula intravilanu.

Recursurile instruate dupa recerintia, si adresate comitetului parochialu se se tramita Rvs. D. Protopopu Ioanu Tieranu la Lipov'a.

Recurentii au a se presentá in vreo Domineca, séu serbatóre la biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari, si cuventare.

Lapusnicu, 20. Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu** m. p. protop.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu, dela scóla gr. or. din comun'a *Prezesti* inspectoratulu Ienopolei comit: Aradului, se scrie concursu cu terminulu de alegere **pe 23 Noemvre a. c. st. v.**

Emolumintele: in bani gata 80 fl. v. a. 4 cubule de grâu, 4 de cucuruzu, 2 masuri de pasula, 9 jugere de fenatia, 8 orgii de lemne din care este ase incaldi si scóla, cuartiru cu gradina de semanatura.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se-si trimita recursule proveidute cu testimoniu de preparandia, de qualificatiune si atestatu de moralitate inspectorului scolariu Nicolau Beldea celu multu pana in 18 Noemvre a. c. st. v. in Borosineu, care e si posta ultima, si adresate comitetului parochialu.

Prezesti 29 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

Cu invoirea mea: **Nicolau Beldea** m. p. inspec. scol.

Pentru statiunea invetiatorésca gr. or. din comun'a *Paulisiu* prin mórtea lui Ioanu Pinteá devenita vacanta; protopresbiteratulu si comitat. Aradu, se scrie concursu cu terminulu de alegere **pe 16/28 Noemvre a. c.**

Emolumintele sunt:

1. Salariu anualu 200 fl. v. a.
2. Pamentu de aratu 16 jngere.
3. Pentru invetiatoriu si scóla 12 orgii de lemne.
4. Diurne pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl.
5. Pentru curatirea si incaldirea scólei 12 fl.
6. Tace la momentari câte 50. cr.
7. Cortelu liberu cu 3 gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite suplicele sale nainte de alegere, cu urmatórele documinte.

a) Testimoniu celu putinu de 4 classe elemntare (norme.)

b) testimoniu de clasificatiune, adresate comitetului parochialu gr. or. din Paulisiu, si asternute in Aradu la oficiulu protopopescu.

Paulisiu, 24 Oct. st. v. 1880.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu inspectoru de scóle.

Pentru deplinirea parohiei vacante de clas'a I din comun'a *Alisiu* in protopresbiteratulu Lipovei, prin acést'a se publica de nou concursu, cu terminulu de alegere pe diu'a **de 30 Noemvre v. 1880.**

Emolumintele impreunate cu acést'a parochia sunt urmatórele:

1. Un'a sesiune de pamentu (30 jugere); din care inse respectivulu parochu alegendu va folosi pe anulu 1881 numai 22 jugere, fiindu 8 jugere esarendate pre acestu anu pentru solvirea restantiunei de contributiune si ecivalentu.

2. Gradina de legumi de 1. jugeru.

3. Birulu preotiescu, cam 60—70 meti.

4. Venitele stolarie.

Recursule instruate conform „Statutului organic si Regulamentului pentru deplinirea parochiilor” — si adresate comitetului parochialu, celu multu pana la 26. Noemvre a. c. au a se tramite Rcvendis. D. protopresbiteru Ioanu Tieranu in Lipov'a.

Recurentii au a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in santa biserica din Alisiu spre a-si aretá desteritatea in cantari si cuventari bisericesci.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. tienua in Alisiu la 19 Octomvre v. 1880.

Vasilie Zamfirovici m. p.

Veniaminu Martini m. p.

presied. comit. paroch.

not. comitet. par.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu** m. p. Protopopu.

La statiunea invetiatorésca din comun'a *Maciova*, in protopopiatulu Caransebesiului, se deschide concursu cu terminu **pana la 16 Noemvre st. v.** in care di se fie si alegerea, cu normativele emoluminte:

1. Salariulu anualu 300 fl. v. a.

2. 8 stingeni de lemne din care are a se incaldi si scóla, cortelu liberu cu gradina de legumi.

Concurrentii au a-si adresá recursule loru, timbrate si instruate in intielesulu stat. org. si a ord. ven. consis. au se substérna petitiunele catra comitetulu parochialu, mai departe concurrentii mai nainte de diu'a alegerii se se arete in vre-o di de Dumineca séu serbatóre spre a-si aratá desteritatea in cantari si tipicu.

Din siedinti'a comitetului parochialu din 13 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

Nicolae Munteanu, m. p. presiedintele comit. paroch.

In urmarea ordinatiunei vener. Consistoriu eparchialu Aradanu dtto 8/30 Septemvre a. c. Nro. 2450. se scrie concursu pentru indeplinirea postului de invetiatoriu suplinte langa emeritulu invetiatoriu Iosifu Motiu din *Gy.-Varsiandu* in protopresbiteratulu Chisineului Comitatulu Aradului, cu terminu de alegere pe Dumineca din **16 Noemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 100 fl. v. a. 6 orgii de lemne din care se va incaldi si scól'a, — 8 jugere de pámentu aratoriu de clasa 1-ma venitele cantoralii la inmomentari dela 50 cr. — 1 fl. v. a. si cortelu liberu in edificiulu scólei cu gradina de legumi; — séu 80 fl. v. a. provedere cu de tóte la numitulu invetiatoriu veteranu intro chilie separata, si venitele cantoralii dela inmormentari.

Voitorii de a dobandi acestu postu de invetiatoriu suplinte, suntu avisati recursele lorú provediute cu documintele necesarii si adressate comitetului parochialu din Gy.-Varsiandu, pana in 12 Noemvre st. v. a. c. a le subserne Dnului inspectoru scolariu Petru Chirilescu in Chitighazu (Kétegyháza) notificandu in recursu: ca pe langa care salariu suntu plecati a primi postulu de sub intrebare? si silinduse apoi ca pana la terminulu de alegere, in vre-o dumineca séu serbatóre se se presentedie la bisereca in fatia locului, pentru de asi aratá desteritatea in cantari si tipicu. — Teologii absoluti inca voru fi primiti.

Gy.-Varsiandu 5. Octomvre 1880.

Georgiu Ciobrisiu m. p.
pres. comitet. parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu** m. p. Inspectoru scolariu.

In urmarea decisului Ven. Consistoriu Oradanu din 23. Iuniu Nro. 476 B. aprobandu-se regularea parochiei **Dumbraveni** impreunata cu **Brósce** si spre deplinirea acestoru parochii reduce incuviintindu-se impreunarea postului preotiescu cu celu invetiatorescu in asia chipu, ca alegendulu preotu in ambele comune reduce atát in trebile bisericesci — cât si scolarie — va avea a portá si officulu invetiatorescu, dreptu aceea se escrie concursu pentru deplinirea acelorú parochii de a treia clasa in Protopresb. Meziadului pre langa urmatórele beneficii:

1. Dela Dumbraveni ca matre — pentru birulu preotiescu — si stóle, nu altu cum si in salariulu invetiatorescu — va avea a primi unu venitu sistemisatu si redusu la suma de 240 fl. v. a.

2. Dela Brósce cá filia o suma de 179 fl. v. a. Suma 419 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie redusa au de asi trimitte recursele adressate Comitetului parochialu subserisului protopresbiteru **pana la 9 Noem. v.** cand se va tiené si alegere, provediute cu documintele recerute.

Datu in Dumbraveni la 1 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Elia Moga** m. p. Protopresb. ca Adm. protop. la Meziadu.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci **Miziesiu** incepciata cu **Talpe-Telecu** in inspectoratulu Meziadului, — emolumintele suntu urmatórele:

1. Dela Miziesiu in bani 100 fl. v. a. 10 cubule de bucate jumetate grâu jumetate cucuradiu, 2. mesuri de pésula — si 5 stangeni de lemne.

2. Dela fili'a Talpe-Telecu 52 fl. v. a. patru cubule de bucate, 2. stangeni de lemne, — si dela tóta cas'a unu fuioru — si una portiune de fenu.

Doritorii de a ocupá acestu postu — suntu pofititi de a-si trimitte recursele lorú adressate Comitetului parochialu subserisului inspectoru instruite cu documintele recerute **pana la 8 Noembrie st. v.** cand se va tinea si alegerea.

Datu in Miziesiu la 9 Octomvre 1880.

Danielu Romanu
Presiedintele Comitetului.

In contielegere cu mine: **Elia Moga** m. p. inspectoru in Cerculu Meziadului.

In urmarea decisului Venerabilului Consistoriu de dttó 4/16 Septemvre a. c. Nr. 2128 B. se escrie concursu pentru deplinirea parochiei a dou'a din **Ecic'a-romana**, clasificata clas'a a II-a in protopresbiteratulu B-Comlosiului, cu care este impreunata si unu postu docentialu, **pana la 16 Novembe vechiu a. c.** in care dina va fi si alegerea.

Emolumintele suntu:

cá parochu: birulu si stol'a usuata de pe aceea parochia, — ér cá docinte: 300 fl. v. a. cá salariu si 40 fl. v. a. pentru quartiru.

Recurentii voru avea de a-si adressá recursele, instruate conformu statutului organicu si a regulamentului pentru parochii, comitetului parochialu si a le trimitte vicariulu protopopescu Paulu Tempea in Toraculu-mare, post'a ultima: Bega-Szt.-György in Cottulu Torontalu pana la terminulu prefiptu.

Ecic'a-romana 5 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea** m. p. vic. prot.

Devenindu vacanta statiunea invetiatóresca dela clas'a a II-a din comun'a **Pesacu** (comitatulu Torontalu) se escrie concursu pentru alegerea unui invetiatoriu la cl. II-a si eventualu la cl. I-a (adeca in casu de a fi alesu invetiatoriu dela cl. I-a la cl. II-a, atunci se va alege indata altulu la cl. I-a) — Terminulu de alegere **e pe 9 Noemvre st. v. a. c.**

a) in bani gata 450 fl. v. a.; b) 2 jugere de pámentu aratoriu; c) o gradina estravilana $\frac{1}{4}$ jug. si cortelu liberu (La cl. I-a tóte acetee afara de pt. a. cu 350 fl. v. a.

Recurentii au a-si trimitte recursele lorú insruate conformu statutului organicu si adressate comitetului parochialu Prea Onoratului Domnu Paulu Tempea inspectoru scolaru in Toraculu-mare (per Bega-Szt.-György) pana la terminulu mai susu amintitu; totodata au de a se presentá inainte de alegere in vre-o Dumineca séu serbatóre pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Pesacu in 5 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea** m. p. inspectoru de scóle.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. din comun'a *Brazov'a* ppresbiteratul Fagetului, cu salariu anualu de 300 fl. v. a. — quartiru liberu si gradina de legumi; — se escrie concursu cu terminulu pana *la 20 Noemvre a. c. st. v.*

Doritorii de a ocupá acestu postu i-si voru adresá suplicele lorú — instruite in sensulu „stat. organicu“ — in terminulu susu satoritu, Rss. d. Atanasiu Joanoviciu protopresbiter in Fagetu.

Brazov'a 15 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiteru tractualu **Atanasiu Joanoviciu** m. p. Protopresbiteru.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din comun'a *Costeiu* protopresbiteratul gr. or. alu Fagetului, se escrie concursu cu terminulu pana *la 15 Noemvre a. c. st. v.*

Emolumintele suntú : 300 fl. v. a. bani ; 10 orgii lemne — din cari se vá incaldi si scól'a, — quartiru cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá statiunea acést'a au se fie pedagogi absoluti, si se-si substérna suplicele lorú, cu documentele recerute, dlui protopopu At. Joanoviciu in Fagetu.

Costeiu la 14 Octombre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protop. tractualu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din *Poganesciu* protopresbiteratul gr. or. alu Fagetului, se escrie concursu cu terminulu pana *la 17 Noemvre a. c. st. v.*

Emolumintele suntú : 114 fl. v. a. bani ; 30 meti de cucuruzu ; 8 orgii de lemne — din cari are ase incaldi si scól'a — quartiru cu gradina si unu jugeru de pamentu.

Doritorii de a ocupá statiunea acést'a, au in terminulu susu satoritu suplicele lorú instruite in sensulu „stat. org.“ ale subserne dlui prot. At. Joanoviciu in Fagetu.

Poganesciu la 12 Octombre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbit. tractualu.

Conformu decisului Veneratului consistoriu diecesanu de dtto. 7/8 a. c. Nr. 290 S. se escrie prin acést'a concursu pentru statiunea invetiatoresca din comun'a *Ghermanu* protopresviteratul Versietiuului cu terminu de alegere *pe 16 Noemvre a. c. st. v.*

Emolumintele suntú : plata ficsa 300 fl. v. a. si anume 275 fl. dela comuna si 25 fl. dela cas'a diecesana cá ajutoriu, 10 fl. pentru cercetarea conferintieloru, 5 fl. pentru scripturistica, 3 jugere de pamentu aratoriu, 2 orgii de lemne si 2 orgii de paie

pentru persón'a invetiatoriuului, sal'a de invetiamentu o incaldiesce comun'a.

Doritorii de a ocupa acést'a statiune suntú avisati a-si tremíte recursele instruate in sensulu stat. org. bis. adresate comitetului parochialu la prea On. Domnu Ioane Popoviciu proteru in Mercin'a per Varadi'a.

Ghermanu in 5/10. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

In urm'a concessiunii venerabilului consistoriu din Aradu dtto 2 Octomvre a. c. Nro. 2535 se escrie concursu pentru indeplinirea parochiei de prim'a clasa din *Banatcomlosiu* vacante dupa reposatulu preotu Ioann Grozescu, si fiindca pote se se aléga capelanulu de acolo, la aceea parochia ; totu prin acést'a se deschide concursu si pentru eventual'a deplinire a capelaniei din *Banatcomlosiu*, ambele cu terminu pana *la 30 Novembre a. c.* candu va fi si alegerea.

Emolumintele suntú atât pentru parochia eát si pentru capelania, câte 2/3 din câte una sesiune parochiala, birulu si stolele usuete.

Recurentii vor avea a espune apriatu in recursele lorú : ca competiescu numai la parochia, ori numai la capelania, ori la ambele, ér recursele lorú provediute cu documintele recerute, le voru asterne pana inclusive 20 Noemvre a. c. parintelui administratoru protopopescu Pavelu Tempea in Toraculu mare per Bega S. Gyöigy, comitatulu Torontalu.

Banatcomlosiu 14 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : **Pavelu Tempea** m. p. v. prot.

Conformu ordin. ven. consist. alu Caransebesiuului dtto 17 Octob. a. c. Nr. 453. S. se escrie concursu la vacant'a statiune invetiatoresca gr. or. din *Zorlentiu-mare*, in protop. Lugosiului, Cottulu Carasiului, cu terminu pana *in 23. Noemb. v. a. c.* in care di va fi si alegerea.

Emolumintele suntú : salariu in bani gata 162 fl. v. a. 50 meti de cucurudiu in bómbe, 1. Cent. de Slanina, 1. Cent. de sare, 25 pundi lumini, 10 stangeni lemne, din care are a se incaldi si scól'a, 10 fl. v. a. pentru scripturistica, 10 fl. v. a. pentru conferintie, 2 jugere livada, cortelu liberu cu grajdiu si gradina de 1/2 jugeru.

Recursele timbrate si instruite, in sens. stat. org. bis. au a se adresá catra On. sinodu paroch. gr. or. din *Zorlentiu-mare* si a se espeda Rs. D. Georgiu Pesteanu protop. gr. or. in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu protopopulu tractualu.